

Economische crisis en politieke ommekeer

LICHTERVELDE TUSSEN 1975 EN 1985

Filip Van Devyvere

Internationaal wordt de periode 1974 - 1985 gekenmerkt door oorlogen en revoluties alom. Van de Anjerrevolutie in Portugal in 1974 tot de onlusten in Polen in 1982 is er een aaneenschakeling van conflicten, in het Midden-Oosten, in Noord-Ierland, in Centraal-Amerika, Afghanistan, Rusland, Iran en Irak, en de lijst is niet volledig.

De energiecrisis die met deze moeilijke periode gepaard gaat, treft in de eerste plaats de Westerse mogendheden. Wanneer in 1973 de eerste autolose zondagen ingevoerd worden, is het voor iedereen duidelijk dat de goede tijd voorbij is en dat zuinigheid nu geboden is.

In dezelfde periode zijn ook al de tekenen waar te nemen die het nieuwe gezicht van Europa zullen bepalen. In het Poolse Gdansk breken in 1980 en 1982 de eerste stakingen en onlusten uit. Amper 7 jaar later zal de Berlijnse muur gesloopt worden en komt er opening naar het tot dan toe hermetisch afgesloten Oostblok. In 1979 worden de eerste Europese verkiezingen uitgeschreven. De Europese begroting wordt de eerste opgave voor de nieuwbakken parlementariërs in Straatsburg.

In Rome komt in 1978 de Pool Karol Wojtyła op de pausentoon te zitten. Vele gelovigen zijn enthousiast over deze paus die zich niet meer in het Vaticaan opsluit, maar toch blijkt al gauw dat er geen echte dialoog met de gelovige massa mogelijk is. In Vlaanderen gaat in 1985 nog ongeveer een derde van de bevolking 's zondags naar de kerk.

1 Crisis en hervormingen in België

In eigen land liggen er tussen het olie-embargo van 1974 en de herstellwetten van 1984 tien beslissende jaren waarin het aanzicht van België totaal verandert. In 1977 wordt de laatste golf van de gemeentefusies doorgevoerd (waaraan Lichtervelde andermaal 'ontsnapt'). Vanaf 1980 worden Vlaanderen en Wallonië volwaardige gewesten met eigen wetgevende en uitvoerende organen en in 1983 is de gewestvorming definitief: België heeft nu niet minder dan 5 regeringen, met een recordaantal ministers en staatssecretarissen.

Intussen blijft de economische crisis aanslepen. In 1978 wordt vastgesteld dat er in de afgelopen 2 jaar ca. 5.000 Belgische ondernemingen failliet gegaan zijn. In 1982 zijn er 450.000 volledig werklozen in het land. Datzelfde jaar wordt de Belgische frank met 8,5% gedevalueerd. Pas wanneer Gaston Geens in 1985 in Gent de nieu-

De jaarkronieken in dit hoofdstuk zijn van de hand van Marjet Vandenbulcke.

we beurs Flanders Technology opent, is er weer enig geloof in de economische toekomst.

2 Moeilijke tijden, ook in Lichtervelde

Aan de economische crisis ontsnapt Lichtervelde niet. Werkloosheid en werkonzekerheid zijn dagdagelijkse gegevens. Wie in die periode afstudeert of van baan wil veranderen heeft niet de keuze tussen meerdere aanbiedingen, maar moet zich meestal tevreden stellen met een job zonder meer.

Bedrijven die sinds jaren een vaste waarde geworden waren in Lichtervelde krijgen nu met moeilijkheden te kampen. NV Remi Claeys verkoopt in 1975 zijn staalafdeling aan het Waalse U.T.M. dat op korte tijd een herstructurering doorvoert. Aan het eind van het verhaal (december 1978) sneuvelen een 50-tal arbeidsplaatsen. Pas in 1982 geraakt Remi Claeys weer uit de rode cijfers. Andere bedrijven zoals Olieslagerij Leon Sys en Vandevelde-Sidem gaan in 1983 overkop. In dit laatste bedrijf werken 130 mensen, van wie de helft Lichterveldenaren.

Wanneer de overheid allerlei initiatieven neemt om de werkloosheid in te dijken, doet Lichtervelde natuurlijk ook mee: Bijzonder Tijdelijk Kader en Derde Arbeids Circuit zijn geen vage begrippen maar een realiteit die aan heel wat jongeren tijdelijk een uitkomst brengen.

Alle initiatieven ten spijt zijn er in 1984 nog bijna 400 werklozen in de gemeente.

3 Van struikboontjes en (zeer veel) varkens...

Ook in de landbouw is er een evolutie te merken. De trend naar specialisatie en naar intensifiëring zet zich nu door in de akkerbouw. Het klassieke patroon van graangewassen, aardappelen en bieten, her en der afgewisseld met industrieteelten als vlas, cichorei of suikerbiet wordt stilaan doorbroken door groententeelt die meerdere oogsten per jaar toelaat. Struikboontjes, bloemkolen en prei worden teelten waarop de Lichterveldse boer zich vanaf nu intensief zal toelagen. In de veeteelt gaat het aantal varkens ongezonde proporties aannemen. Het flauwe grapje van 'Lichtervelde telt 80.000 varkens, inwoners niet meegerekend', dat in die dagen ontstaan is, vertelt heel veel over het eeuwenoude evenwicht tussen land en beesten dat stilaan doorbroken wordt en plaats moet ruimen voor de opkomende bio-industrie.

4 Komt er een nieuwe politieke cultuur?

Op het politieke vlak lijkt zich een ommekeer aan te kondigen. Bij de verkiezingen van oktober 1976 gebeurt het onmogelijke: Lichtervelde krijgt een burgemeester die noch van Zwaan- noch van Keizersignatuur is, maar een socialist, Rogier Muys. Tijdens diezelfde periode verdwijnen enkele politici uit de voorbije legislaturen van het toneel. Alberic Tempelaere die enkele jaren eerder een opflakking van de oude veten ontketend had, overlijdt in 1981 en Nestor Vanneste neemt datzelfde jaar ontslag uit de gemeenteraad. De tijd lijkt rijp voor een nieuwe politieke cultuur. In de intentieverklaring die de nieuwbakken burgemeester Kindt bij zijn ambtsaanvaarding in ja-

nuari 1983 aflegt, zijn hoffelijkheid, eerbied voor ieders overtuiging en onpartijdigheid de sleutelwoorden. De Lichterveldenaars nemen aanvankelijk een afwachtede houding aan. Toch stelt men na enkele jaren vast dat de verstandhouding in de gemeenteraad en de sfeer in de gemeente zelf verbeterd zijn. Zelfs een niet erg gepolitseerd blad zoals De Torhoutse Bode merkt na enkele jaren het verschil op: 'Het dient gezegd dat er (in Lichtervelde) veel veranderd is en dat men met elkaar kan praten'.

5 Een betere infrastructuur voor het bedrijfsleven

De periode 1975 - 1985 is ook de tijd dat Lichtervelde rechtstreeks verbonden wordt aan het nationale (en internationale) auto-wegennet. De autoweg A-17, een aftakking van de E-3 die Kopenhagen met Lisabon verbindt, wordt doorgetrokken op de oostgrens van de gemeente. Lichtervelde krijgt zijn eigen aansluiting.

Het Lichterveldse centrum omstreeks 1980. Het nieuwe industrieterrein dat in 1973 groen licht kreeg, wordt nu uitgerust en van de nodige infrastructuur voorzien. Het is gelegen waar de spoorbundel die vanuit het station noordwaarts vertrekt, zijn vertakking krijgt naar Brugge en naar Diksmuide en is rechtstreeks aangesloten op de hoofdweg Torhout-Roeselare. In de komende jaren zal het een geschikte locatie worden voor Lichterveldse bedrijven die in het dorpscentrum uit de kleren groeien en voor nieuwkomers die er zich -alle crisis ten spijt- zullen vestigen.

De leefkwaliteit in het centrum gaat ermee vooruit en op het industrieterrein kan vaak efficiënter gewerkt worden dan midden in een woonzone, maar wonen en werken worden nu meer en meer van elkaar gescheiden.

De randvoorwaarden voor een welvarende toekomst van Lichtervelde lijken nu vervuld, alleen is het nog wachten op betere tijden...

